

Verantwoording Monitor Veiligheid

17-09-2018

1. Aanleiding en doel

In de Monitor Veiligheid wil het Fries Sociaal Planbureau (FSP) een beeld geven van de veiligheid en veiligheidsbeleving in Fryslân. Veiligheid is essentieel voor een leefbare omgeving. Naarmate mensen zich veiliger voelen, zijn ze gelukkiger, hebben ze meer vertrouwen in anderen en zijn ze tevredener met het leven (SCP, 2002; CBS, 2011). Een gebrek aan (ervaren) veiligheid kan daarentegen de bewegingsvrijheid en maatschappelijke participatie van mensen beperken.

De geregistreerde criminaliteit in Fryslân daalt. Deze daling roept enkele vragen op. Is er daadwerkelijk sprake van een daling, of doen burgers bijvoorbeeld minder vaak aangifte? Tot op heden is er nog geen eenduidige verklaring voor de daling van de (geregistreerde) criminaliteit. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (2018) spreekt zelfs over 'het mysterie van de verdwenen criminaliteit'. Deze Monitor Veiligheid kan gebruikt worden als input voor dialoog en discussie over hoe het staat met de veiligheid in de provincie.

2. Keuze van indicatoren

In de Monitor Veiligheid wordt zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid weergegeven. De objectieve veiligheid gaat over wat zich daadwerkelijk afspeelt aan criminaliteit en overlast. De subjectieve veiligheid geeft aan hoe mensen de veiligheid beleven: hoe veilig of onveilig voelen zij zich nu werkelijk?

Geregistreerde misdrijven

Criminaliteit beïnvloedt het oordeel over de woonomgeving en de onveiligheidsgevoelens in negatieve zin. Ook neemt, naarmate er meer criminaliteit voorkomt, de participatie van de bewoners sterk af (Van Noije, 2016). Politieregistraties zijn de meest gebruikte en voor de hand liggende cijfers om inzicht te krijgen in de omvang en ontwikkeling van de criminaliteit.

Slachtofferschap

In politieregistraties worden niet alle in werkelijkheid gepleegde delicten in beeld gebracht. Een deel van de criminaliteit wordt immers niet bij de politie aangegeven of door de politie opgespoord. Om een beter beeld te krijgen van alle delicten, kan een steekproef uit de bevolking worden gevraagd naar slachtofferschap van criminaliteit.

Overlast

Zowel fysieke als sociale overlast kunnen de leefomgeving van mensen flink verstoren. Mensen voelen zich vaker onveilig in buurten waar sprake is van bijvoorbeeld vernieling of drugoverlast (VROM, 2004). Het effect van overlast op het oordeel over de woonomgeving is vooral groot wanneer het gaat om sociale overlast waarbij men in bedreigende situaties terechtkomt, zoals lastiggevallen worden op straat.

(On)veiligheidsbeleving

Onveiligheidsgevoelens kunnen zo sterk zijn dat mensen bepaalde activiteiten niet meer durven, zoals gebruikmaken van het openbaar vervoer of alleen over straat gaan. Daarnaast kunnen onveiligheidsgevoelens ook andere ongewenste gevolgen hebben, zoals negatieve gevolgen voor de gezondheid en een gebrek aan levenstevredenheid (SCP, 2006).

3. Definities van gebruikte begrippen

Cybercrime

Alle delicten die gepleegd worden met behulp van ICT. Cybercrime omvat criminaliteit die gericht is op een ICT-systeem of de informatie die door ICT wordt verwerkt. Cybercrime omvat ook de al langer bestaande criminaliteit die door ICT een nieuwe impuls heeft gekregen, zoals oplichting en kinderporno via internet.

Geregistreerd misdrijf

Een misdrijf dat door de politie is vastgelegd in een proces-verbaal van aangifte of in een ambtshalve opgemaakt proces-verbaal. Het soort misdrijf is ingedeeld volgens de [Standaardclassificatie Misdrijven \(Politie\) 2010](#).

Slachtofferschap

Persoonlijk slachtofferschap dat burgers als privépersoon hebben meegemaakt in de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek.

4. Bronnen

Centraal Bureau voor de statistiek (CBS), thema Veiligheid en recht

De Nationale Politie levert het CBS jaarlijks gegevens uit de registraties van de tien regionale eenheden en de Landelijke Eenheid. Daarnaast levert de Koninklijke Marechaussee het CBS een bestand met alle gemelde incidenten (misdrijven en overige incidenten). De cijfers zijn beschikbaar vanaf 2010. Op 1 maart 2018 zijn de meest recente cijfers toegevoegd. Nieuwe cijfers verschijnen in maart 2019. De politieregistraties worden weergegeven op gemeenteniveau.

Meer informatie: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83648NED>

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Veiligheidsmonitor

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. In 2017 is een steekproef van ruim 380 duizend Nederlanders gevraagd om aan het onderzoek deel te nemen. Bijna 150 duizend hebben een ingevulde vragenlijst geretourneerd, een respons van 39,3%. In Fryslân zijn 5362 mensen gevraagd om aan het onderzoek deel te nemen. 2351 inwoners van Fryslân hebben een ingevulde vragenlijst geretourneerd, een respons van 43,8%. De Veiligheidsmonitor wordt sinds 2012 op een identieke wijze uitgevoerd. Hierdoor is het mogelijk de onderzoeksresultaten in de periode 2012-2017 met elkaar te vergelijken. Nieuwe cijfers verschijnen in maart 2020.

Meer informatie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2018/09/veiligheidsmonitor-2017>

De cijfers over slachtofferschap, overlast en (on)veiligheidsbeleving worden weergegeven op het niveau van de basisteams van de politie. Fryslân telt zes basisteams: Noordwest-Fryslân, Noordoost-Fryslân, Oost-Fryslân, Zuidoost-Fryslân, Sneek, Leeuwarden.

Meer informatie: <https://www.politie.nl/over-de-politie/organisatie-regionaal-en-lokaal.html>

5. Literatuur

CBS (2011) - [Subjectief welzijn: welke factoren spelen een rol?](#)

CBS (2018) - [Het mysterie van de verdwenen criminaliteit](#)

SCP (2002) - [Zekere banden](#)

SCP (2006) - [Slachtoffers van criminaliteit: Feiten en achtergronden](#)

Van Noije (2016) - [Ertoe doen in de buurt](#)

VROM (2014) - [Leefbaarheid van wijken](#)

6. Contact – voor meer informatie of vragen

Arjen Brander

Junior Onderzoeker

abrande@friessociaalplanbureau.nl

06 411 451 50